

Uitvoeringsprogramma

Recreatie & Toerisme

2022 – 2028

Ontdek het landschap, de verhalen en de parels

Inhoudsopgave

Inleiding en structuur	3
Hoofddoel.....	3
Totstandkoming Uitvoeringsprogramma & Coronacrisis	3
Structuur Uitvoeringsprogramma	4
Uitgevoerde activiteiten in 2020-2021.....	5
Regionale en provinciale activiteiten	5
Beheersinstrumenten recreatieve druk	5
Financieel overzicht.....	6
Prioritering.....	6
Exploitatiekosten.....	6
Basispakket - Begroting Recreatie & Toerisme Wormerland	7
Pluspakket - Begroting Recreatie & Toerisme Wormerland.....	8
Investeringskosten Basispakket.....	9
Financieringsplan.....	10
Investeringskosten pluspakket	10
Bijlage 1 – Uitvoeringsprogramma uitgewerkt naar ontwikkelpijlers	11
Bijlage 2 - Beheersinstrumenten recreatieve druk.....	12

Inleiding en structuur

Hoofddoel

Voor u ligt het Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme Wormerland 2022-2028. Dit programma bevat concrete acties voor de komende jaren om de ambities uit de Nota Recreatie & Toerisme te realiseren. Hoofddoel van deze nota is het verder ontwikkelen en versterken van de recreatief/toeristische identiteit van Wormerland door:

- het openstellen van het diverse landschap;
- het uitdragen van de rijke historie, erfgoed en verhalen;
- het bevorderen van fiets- wandel en vaarrecreatie, met accent op duurzaamheid;
- het behouden en/of versterken van de vitaliteit van de dorpen (met balans in leefbaarheid - levendigheid);
- het verbeteren van het voorzieningenniveau voor een gastvrij bezoek.

De ambities worden aangepakt door een intensivering van de samenwerking in de regio Zaanstreek-Waterland en binnen de MRA, de bezoeker ziet namelijk geen grenzen. We werken eraan om jaarlijks meer bezoekers te trekken die langer verblijven en regelmatig terugkeren. Uiteindelijk zullen economische initiatieven gestimuleerd worden, de werkgelegenheid stijgen en zijn er meer mogelijkheden voor de inwoners om dichtbij huis te recreëren. .

Met behulp van deze nota en het bijhorende uitvoeringsprogramma houden we zelf de regie in handen om sturing te geven aan de gewenste recreatieve en toeristische ontwikkelingen in Wormerland. Op die manier bewaken we de balans tussen enerzijds de verlevendiging van de dorpen en anderzijds de leefbaarheid van inwoners.

Totstandkoming Uitvoeringsprogramma & Coronacrisis

De Nota Recreatie & Toerisme Wormerland 2020-2028 is in mei 2020 vastgesteld. Deze nota is tot stand gekomen op basis van input uit inwoners, ondernemers uit verschillende sectoren uit de gemeente, regionale stakeholders, Raadsleden en beleidsmedewerkers van verschillende ambtelijke disciplines. In de nota leest u meer over het proces. In het uitvoeringsprogramma is de opgehaalde input geconcretiseerd in acties en activiteiten, uitgezet in de tijd.

In februari 2020 zorgt COVID-19 voor een wereldwijde pandemie, met ook enorme gevolgen voor de (internationale) bezoekerseconomie. Tijdens de lockdowns zijn horecagelegenheden en winkels dicht of kunnen door de anderhalve-meter maatregelen veel minder gasten ontvangen. De kamers bij vakantieverblijven bleven leeg, evenementen werden geannuleerd. Aan de andere kant willen mensen door de beperkte mogelijkheden juist naar buiten om te wandelen, fietsen en varen.

Zeker nu mensen regelmatig vanuit huis werken is de druk op creatieve voorzieningen vlakbij huis toegenomen. Denk hierbij aan korte(re) ommetjes, grasveldjes om buiten te sporten, bankjes om te picknicken, fietsroutes door de omgeving. Ook is er in toenemende mate aandacht voor de fysieke en mentale gezondheid van mensen. Nog steeds is het coronavirus niet onder controle, waardoor het werken aan herstel van de sector nog niet op volle toeren opgestart kan worden. Dit heeft invloed gehad in de oplevering van dit uitvoeringsprogramma maar zeker ook op de activiteiten in het programma, dat nog meer aansluit op het gezondheidsbeleid van gemeente Wormerland.

Structuur Uitvoeringsprogramma

Het uitvoeringsprogramma is ingedeeld volgens de drie ontwikkelpijlers die in de Nota Recreatie & Toerisme centraal staan. Dit zijn:

1. Beleef het landschap Wormerland
2. Geniet op het water van de Zaan en het Wormer- en Jisperveld
3. Ontdek de Zaanoever, bruisend en levendig

Elke ontwikkelpijler is uitgewerkt in diverse speerpunten en onderliggende acties, die vervolgens invulling geeft aan één of meerdere recreatieve/toeristische doelen. De inzet van marketing en promotie is gericht op de ondersteuning van deze drie ontwikkelpijlers en wordt in apart onderdeel uiteengezet.

Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch document en heeft een reikwijdte tot en met 2028. Bewust is deze lange scope weergegeven, omdat toeristische gebiedsontwikkeling lange doorlooptijden kent. Uiteraard kunnen nog diverse onvoorziene situaties invloed hebben op de activiteiten. In het programma is onderscheid aangebracht in de termijn van realisatie: kort, midden en/of lang. Voor de periode 2025-2028 zal dit uitvoeringsprogramma geactualiseerd worden.

De gedetailleerde uitwerking van het uitvoeringsprogramma in ontwikkelpijlers, speerpunten en activiteiten is weergegeven in bijlage 1. Dit uitvoeringsprogramma kent een gedeeld eigenaarschap. Voor veel speerpunten geldt dat de gemeente de samenwerking met andere partijen moet opzoeken. Het gaat daarbij om stakeholders op verschillende schaalniveaus: lokaal (ondernemers, maatschappelijke instellingen, belangenverenigingen, bewoners etc.) en regionaal (regio Zaanstreek-Waterland, MRA, provincie, etc.) In de nota is een stakeholdersanalyse opgenomen. In dit uitvoeringsprogramma staat per actie beschreven met welke partner(s) samenwerking nodig is.

Het programma is per ontwikkelprogramma gerangschikt, verder onderverdeeld in speerpunten en activiteiten. In het programma is aangegeven wie verantwoordelijk is, wie de samenwerkingspartners zijn en wat de inzet van middelen (in geld en uren) is. Tot slot is een tijdsplanning opgenomen van de diverse acties.

Uitgevoerde activiteiten in 2020-2021

Sinds de vaststelling van de Nota Recreatie & Toerisme Wormerland 2020-2028 is als voorloper op het uitvoeringsprogramma gewerkt aan diverse speerpunten van de ontwikkelpijlers.

- Sinds september 2019 is Wormerland aangesloten bij promotieorganisatie Stichting Marketing Zaanstreek (SMZ). Wormerland profiteert van de gebiedsgerichte marketing en promotie van de Zaanstreek, zowel digitaal als in fysieke middelen. Het Wormer- en Jisperveld, het erfgoed, de molens, het aanbod en vele recreatieve ondernemers zijn meegenomen in de promotiecampagnes over het gebied Zaanstreek-Waterland.
- De lokale website www.bezoekwormerland.nl is in 2020 opgezet en geïntegreerd in de regionale website www.zaans.nl, het natuur-, cultureel- en verblijfsaanbod en recreatiemogelijkheden van Wormerland zijn opgehaald en ingevoerd op deze website. Zo is Wormerland beter zichtbaar en vindbaar in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) en daarbuiten.
- De samenwerking binnen de MRA en regio Zaanstreek-Waterland is versterkt, hetgeen onder andere heeft geresulteerd in een cultuur/landschapsfietsroute en toewijzing van regiobudget aan activiteiten gericht op het landelijke NBTC-themajaar 'Ode aan het Landschap 2021'. Ook wordt in 2021 een gezamenlijke visie waterrecreatie Zaanstreek-Waterland opgesteld en zijn er middelen gereserveerd voor realiseren van kansen of oplossen van eenvoudige knelpunten.
- In 2021 is in samenwerking met WormerWonen de kanokaart Wormer- en Jisperveld geactualiseerd. Deze wordt tevens meer zichtbaar door het plaatsen van een aantal borden, dat bij de start van het kanoseizoen 2022 officieel wordt gelanceerd.
- De activiteiten voor Ode aan het Landschap en het onderzoek naar bewegwijzering verbinding Zaanstad/Wormerland zijn gestart in 2021 en lopen door naar 2022. Het budget 2021 wordt hiervoor meegenomen naar 2022.

Regionale en provinciale activiteiten

Gemeente Wormerland is als netwerkpartner verbonden aan de regio Zaanstreek-Waterland, recreatieschap Twiske-Waterland, de Metropoolregio Amsterdam (MRA), Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en provincie Noord-Holland. Daarnaast is gemeente Wormerland door de samenwerking met Stichting Marketing Zaanstreek ook aangesloten bij netwerkorganisaties en belangenorganisaties binnen de recreatieve- en toeristische branche zoals Kennis Netwerk Destinatie Nederland, NBTC en stichting Citymarketing Netwerk Nederland. Diverse studies, onderzoeken, strategische visies en projecten met raakvlakken voor recreatie & toerisme worden jaarlijks opgesteld en uitgevoerd. Nieuwe kansen en mogelijkheden kunnen daaruit aandienen, zoals bijvoorbeeld de Corridorstudie Amsterdam-Hoorn met ideeën over een nieuw (snel)fietspad. Zodra dergelijke plannen concreter worden, gaan wij daarop acteren. De verwachting is dat om deze kansen te kunnen benutten bepaalde bedragen nodig zijn die nu niet begroot zijn.

Beheersinstrumenten recreatieve druk

In bijlage 2 staat weergegeven welke beheersinstrumenten ingezet kunnen worden om de recreatieve druk in balans te houden met de leefomgeving Wormerland. Bezoekers worden gestimuleerd zoveel mogelijk zonder auto naar Wormerland te komen. Uiteraard zijn er ook bezoekers die toch hun auto in de gemeente willen parkeren. In de gebiedsontwikkeling van de Zaanoever wordt naast de parkeerruimte voor inwoners ook rekening gehouden met een toenemende parkeerbehoefte van auto's van bezoekers. Vooralsnog worden op de korte(re) termijn geen parkeerissues voor bezoekers verwacht.

Financieel overzicht

Prioritering

In de begroting en investeringsoverzicht 2022-2025 is uitgegaan van prioritering. Daarom is zowel de begroting als het investeringsoverzicht opgedeeld in een basispakket en een pluspakket. In de prioritering is gekozen om als eerste de basis goed op orde brengen en de quickwins aan te pakken voor alle drie de ontwikkelpijlers. Die activiteiten zijn ondergebracht in het basispakket. Voor een extra versnelling zijn mogelijkheden geschetst in het pluspakket.

De geraamde kosten van het Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme zijn in onderstaand overzicht over de periode 2022-2025 opgenomen. Dit betreffen de kosten voor inzet op de korte(re) termijn. In 2024 wordt een tussenevaluatie opgesteld, met een actualisatie van het uitvoeringsprogramma. Ook zal dan de begroting en mogelijke investeringen voor de jaren 2025-2028 inzichtelijk gemaakt worden.

Exploitatiekosten

De kosten voor uitvoering van het basispakket valt binnen de reeds beschikbaar gestelde begroting voor Toerisme en Streekmarketing van € 29.171,- per jaar voor 2022 tot en met 2025. In dit bedrag is de verlaging van € 2.000,- in het kader van de ombuigingen verwerkt. In 2022 wordt eenmalig € 10.505,- toegevoegd aan het budget om te besteden voor het uitvoeringsprogramma. Dit bedrag is meegenomen bij de jaarrekening 2020.

In het basispakket zitten ook de kapitaallasten voor de investeringen uit het basispakket. Deze kapitaallasten van € 7.274 (2022) en € 12.371 (jaarlijks vanaf 2023) zijn fors en laten daardoor weinig vrije bestedingsruimte over voor andere (incidentele) initiatieven en nieuwe plannen.

De kosten voor uitvoering van het pluspakket zijn nog niet gedekt in de meerjarenbegroting. In het 2^e kwartaal 2022 worden aparte voorstellen voor het pluspakket opgesteld voor college en raad.

Naast de jaarlijkse exploitatiebijdrage wordt er aangehaakt op middelen van externe partijen om regionaal recreatie en toerisme te stimuleren en versterken. Denk hierbij aan:

- Vervoerregio Amsterdam (VRA)
- Metropoolregio Amsterdam (MRA)
- Regiogelden Zaanstreek-Waterland (voormalige SRA-gelden)
- Recreatieschap Twiske-Waterland (RTW)
- Recreatie Noord-Holland (RNH)
- Provincie Noord-Holland (PNH)
- Hoogheemraadschap Hollands Noorder-Kwartier (HHNK)

Basispakket - Begroting Recreatie & Toerisme Wormerland

Basispakket exploitatiekosten	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelpijler 1: Beleef het landschap Wormerland							
1.1 Wormerland toegankelijk maken <i>Fietskaart 'rondje Wormerland'</i>	€ 1.000						
1.2 Basisfaciliteiten op het land <i>Onderzoek bewegwijzering in en naar Wormerland</i>	€ 9.000						
1.3 Recreatief aanbod <i>Nieuwe routeontwikkeling</i>	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000			
Ontwikkelpijler 2: Geniet op het water							
2.2 Verbeteren aquapuntuur <i>Co-financiering actiepunten visie Waterrecreatie ZaWa</i>	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000			
2.3 Informatie aan waterrecreanten <i>Beleving erfgoed vanaf het water</i>	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000			
Ontwikkelpijler 3: Ontdek de Zaanoever							
3.1 Versterken verblijfsgebied <i>Onderzoek voet/fietsveer</i>		€ 3.000					
3.2 Beleving langs de Zaanoever <i>Verhaallijnen ontwikkelen en uitdragen</i>	€ 2.000	€ 2.000					
3.3 Toegankelijkheid en gastvrijheid <i>Wandelkaart Zaanbocht-Zaanoever</i> <i>Onderzoek naar bewegwijzering verbinding ZST/WL</i>	€ 500 € 10.000						
4. Marketing en promotie							
4.1 Versterken identiteit Wormerland <i>SMZ-samenwerking</i>	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
<i>Dienstverlening uit-data website</i>	€ 2.550	€ 2.600	€ 2.650	€ 2.679	€ 2.716	€ 2.754	€ 2.791
<i>Promotionele acties</i>	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000			
Onvoorzien voor incidentiele initiatieven	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500			
Kapitaallasten investeringen Basispakket	€ -	€ 7.274	€ 12.371	€ 12.371	€ 12.371	€ 12.371	€ 12.371
Onderhoud/beheer investeringen	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Subtotaal Basispakket	€ 39.050	€ 28.874	€ 29.021	€ 29.050	€ 22.587	€ 22.624	€ 22.662
Ruimte	€ 121	€ 297	€ 150	€ 121	€ 6.584	€ 6.547	€ 6.509
Budget totaal	€ 39.676	€ 29.171	€ 29.171	€ 29.171	€ 29.171	€ 29.171	€ 29.171

Pluspakket - Begroting Recreatie & Toerisme Wormerland

Pluspakket exploitatiekosten	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Ontwikkelpijler 1: Beleef het landschap Wormerland							
1.2 Basisfaciliteiten op het land <i>Subsidie / vergoeding oplaadplekken e-bikes</i>	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000				
1.3 Recreatief aanbod <i>Verbinding met (bestaande) evenementen</i>	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000				
<i>Subsidie omvorming graslanden</i>	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000				
Ontwikkelpijler 2: Geniet op het water							
2.1 Faciliteiten op/langs het water <i>Toegankelijkheid bestaande aanlegsteigers</i>		€ 5.000					
Ontwikkelpijler 3: Ontdek de Zaanoever							
3.2 Beleving langs de Zaanoever <i>Versterken erfgoedwand</i>			€ 2.000	€ 2.000			
3.3 Toegankelijkheid en gastvrijheid <i>Verbinding Zaanse Schans/Zaans museum</i> <i>Kansen benutten Zaanferry</i> <i>(digitale) Informatievoorziening</i> <i>Camera 360gr Toren van Wormer (jaarlijkse exploitatiekn)</i>	€ 1.000	€ 1.500	€ 1.500				
			€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
4. Marketing en promotie							
4.2 Informatievoorziening <i>Onderzoek behoeften informatievoorziening</i>		€ 5.000					
Kapitaallasten investeringen Pluspakket	€ -	€ -	€ 3.145	€ 12.392	€ 12.392	€ 12.392	€ 12.392
Onderhoud en beheerskosten investeringen	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm
Totaal nodig budget Pluspakket	€ 6.000	€ 16.500	€ 14.145	€ 16.892	€ 14.892	€ 14.892	€ 14.892

Investeringskosten Basispakket

Naast jaarlijkse exploitatiekosten zijn investeringen gewenst om een duurzame impuls te geven aan het uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme.

Ook deze investeringen zijn onderverdeeld in een basis- en pluspakket.

De investeringen in het basispakket zijn gericht op:

- het uitbreiden en/of verbeteren van basisvoorzieningen langs recreatieve wandel-, fiets- en vaarroutes, denk hierbij aan bankjes, picknickplekken, uitkijkpunten, steigers en informatieborden;
- het actualiseren van de bebording en route-informatie van de monumentale route Wormerland. Ook is digitalisering van deze route gewenst, bijvoorbeeld door toevoeging van QR-codes;
- de bewegwijzering langs de Zaanoevers om de verbinding met de Zaanbocht en Zaanstad te versterken en bezoekers beter te gidsen door dit gebied.

Samenvattend bedragen de investeringen uit het basispakket € 163.250,-.

Voor de kapitaallasten van de investeringen wordt het afschrijvingsbeleid gehanteerd: Voor straatmeubilair en steigers is dat 10 jaar.

De rente is 1,5%. De kapitaallasten zijn dan € 12.371,- per jaar, deze kosten zijn opgenomen in de meerjarenbegroting.

Basispakket investeringen	Omschrijving	Bedrag (excl. btw)
Ontwikkelpijler 1: Beleef het landschap Wormerland		
Actualisatie bebording Monumentale Route + QR-code	(12 borden 1,20x0,80m x 1.250,- + aankoop/plaatsingskn)	€ 22.500
Rustplekken, uitkijkpunten langs fiets-wandelroutes*	(7 plekken x 7.500,-)	€ 52.500
Informatieborden langs routes*	(10 borden 1,20x0,80m x 1.250,- + aankoop/plaatsingskn)	€ 18.750
Ontwikkelpijler 2: Geniet op het water		
Voorzieningen 4 gemeente-eilanden		
<i>Houten steigers bij Koentje/Merckenrif/Blindeman**</i>	(3 steigers van 9x1 mtr x 10.000,-)	€ 30.000
<i>Rust/picknickbanken*</i>	(10 x 2.000,- per picknickbank)	€ 20.000
<i>Informatieborden **</i>	(4 borden 1,20x0,80m x 1.250,- + aankoop/plaatsingskn)	€ 7.500
Ontwikkelpijler 3: Ontdek de Zaanoevers		
Bewegwijzering Zaanbocht-Zaanoevers	(schatting 40 bordjes x 200,- + aankoop/plaatsingskn)	€ 12.000
Totaal te financieren		€ 163.250

Financieringsplan

Voor de financiering van de investeringen uit het basispakket is uitgegaan van financiële bijdragen van Provincie Noord-Holland en Recreatieschap Twiske-Waterland. Hiermee rekening houdend betekent het voor de gemeente Wormerland een benodigd krediet van € 114.083,- voor de investeringen uit het basispakket.

Financieringsplan		
Gemeente Wormerland		€ 114.083
* Bijdragen Recreatieschap Twiske-Waterland	schatting (1/3 co-financiering RTW)	€ 30.417
** Bijdragen Provincie Noord-Holland	50% van voorzieningen gemeente-eilanden	€ 18.750
Totaal te financieren		€ 163.250

Investeringskosten pluspakket

In het 2^e kwartaal 2022 worden aparte voorstellen voor de investeringen en financiering uit het pluspakket (zie onderstaand) opgesteld voor college en raad.

Pluspakket investeringen	Omschrijving	Bedrag (excl btw)
Ontwikkelpijler 1: Beleef het landschap Wormerland		
Schuilplekken fietsers*	(3 plekken x 10.000 per plek)	€ 30.000
Ontwikkelpijler 2: Geniet op het water		
Zwemvlot in de Poel**		€ 9.000
Voorzieningen langs de oevers Zaan/Noordhollandsch Kanaal		
<i>Houten aanlegsteigers voor kort verblijf**</i>	(3 steigers van 20x3 mtr x 80.000)	€ 240.000
<i>Informatieborden te zien vanaf het water**</i>	(4 borden 2x1,20 mtr x 4.000 per bord + ontwikkelkn)	€ 24.000
Co-financiering investeringen visie waterrecreatie ZaWa	(stelpost - aanvulling op regiobudget, PNH, RTW)	€ 20.000
Ontwikkelpijler 3: Ontdek de Zaanoever		
Camera toren van Wormer	360gr camera incl aankoop/installatiekosten	€ 27.500
Totaal te financieren		€ 350.500

Bijlage 1 – Uitvoeringsprogramma uitgewerkt naar ontwikkelpijlers

Legenda van afkortingen stakeholders op alfabetische volgorde:

A&P	=	Amsterdam & Partners
BTLH	=	Bureau Toerisme Laag Holland
FB	=	Fietsersbond
HIS	=	Historische vereniging(en)
HHNK	=	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
LNH	=	Landschap Noord-Holland
MRA	=	gemeenten Metropoolregio Amsterdam
NM	=	Natuurmonumenten
ODIJ	=	ODIJmond
POE	=	De Poelboerderij
PNH	=	Provincie Noord-Holland
RNH	=	Recreatie Noord-Holland
SBB	=	Staatsbosbeheer
SMZ	=	Stichting Marketing Zaanstreek
TW	=	Recreatieschap Twiske-Waterland
VRA	=	Vervoerregio Amsterdam
ZaWa	=	gemeenten Zaanstreek Waterland

Het Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme is nu nog weergegeven in een apart Exceldocument (**Concept** *Uitvoeringsprogramma Recreatie & Toerisme Wormerland 2022-2028*).

Na besluitvorming college, kan indien gewenst het in samengevoegd bestand aan de raad worden aangeboden.

Bijlage 2 - Beheersinstrumenten recreatieve druk

De verwachting is een toename in de recreatiedruk van 35% tot 2040 (Zie Ambitiedocument Recreatieschap Twiske-Waterland, 2020), voornamelijk door groei van de omliggende steden. Een toenemende druk op recreatie in de natuurgebieden betekent ook een toename in geluid, vervuiling en andere schadelijke factoren voor de natuur. Het is dan ook van belang dat er een balans gewaarborgd wordt tussen de natuur en recreatie. Het sturen en managen van recreanten zal hierin centraal staan.

De Raad voor de leefomgeving en infrastructuur heeft in 2019 het rapport *“Waardevol Toerisme onze leefomgeving verdient het”* opgesteld. Daarin stellen ze dat er vijf beheersinstrumenten ingezet kan worden om recreanten te sturen.

1. Bezoek aan een bestemming

Recreatieve druk kan worden beïnvloed door voorafgaand aan de komst van bezoekers de marketing te optimaliseren en de bereikbaarheid te vergroten of juist te verminderen.

2. Toegang en voorzieningengebruik ter plaatse

Recreatieve druk kan worden beïnvloed door instrumenten in te zetten die sturen op de toegang en het gebruik van voorzieningen bij de bestemming. Het gaat hier om het spreiden van recreanten in tijd en ruimte.

3. Gedrag van bezoekers

Recreatieve druk kan worden beïnvloed door het gedrag van de bezoeker ter plaatse te sturen door middel van verleiding, handhaving & toezicht en bewustwording & voorlichting.

4. Faciliteiten voor recreatie vergroten of verkleinen

De fysieke draagkracht op de plaats van een recreatieve bestemming kan worden vergroot door de faciliteiten voor recreanten uit te breiden of van een betere kwaliteit te maken. Ook het tegenovergestelde is mogelijk: het reguleren van de groei of het beperken van de capaciteit.

5. Compensatie van bewoners

De sociale draagkracht op de plaats van een recreatieve bestemming kan worden beïnvloed door bewoners te compenseren voor de druk die zij ondervinden van recreatie, of hen te betrekken en zeggenschap te geven bij plannen en maatregelen.

Voor gemeente Wormerland zouden de vijf instrumenten als volgt toegepast kunnen worden:

1. Bezoek aan een bestemming

Via marketing worden recreanten gestimuleerd recreatieve locaties te bezoeken die meer in het bebouwde gebied en verder van de beschermde natuur liggen. Bijvoorbeeld via digitale kaarten met fietsroutes waarin meer opties staan ook buiten de Natura 2000 gebieden. Of vaarwegen om de beschermde natuurgebieden heen.

2. Toegang en voorzieningengebruik ter plaatse

Real time informatie over de huidige drukte op een locatie, of borden die mogelijke alternatieven aanwijzen kunnen de drukte op een specifieke locatie verminderen. Denk bijvoorbeeld aan borden die alternatieve fiets- wandel en/of vaarroutes aanwijzen of bezoekers die met de auto komen omleiden naar parkeerplekken aan de randen van de gemeente.

3. Gedrag van bezoekers

Het gedrag van bezoekers kan beïnvloed worden door verleiding of handhaving. Duidelijke regels wat wel en niet mag zijn gewenst, zodat hier ook op te handhaven is. In het Wormer- en Jisperveld kunnen borden geplaatst worden waarop groot staat aangegeven dat het weidevogelleefgebied is en dat hardvaren onwenselijk is. Barbecue locaties, picknicktafels en afgesloten losloopvelden voor honden kunnen geplaatst worden op locaties waar recreanten gewenst zijn, als een vorm van verleiding. Tevens zou er een zonering gemaakt kunnen worden binnen het Wormer- en Jisperveld. Hierin worden de gevoelige delen van het gebied beter beschermd en wordt het voor het publiek duidelijker wat de hoofdvaarroutes zijn door het gebied.

4. Faciliteiten voor recreatie vergroten of verkleinen

Het belangrijkste hier is het vormen van recreatieve voorzieningen waar recreanten gewenst zijn, in dit geval verder van de beschermde natuur. Door op bepaalde gebieden het aanbod te versterken worden andere meer kwetsbare gebieden ontzien.

Het bebouwde deel van Wormerland is op heden nog beperkt in zijn kleinschalige recreatieve aanbod. Wandelpaden, parken, losloopplaatsen voor honden, picknick en barbecueplaatsen en "hubs" (Een 'knooppunt' waar diverse bewegwijzerde en onbewegwijzerde fiets- en wandelroutes samenkomen) zijn opties die ontwikkeld kunnen worden binnen de bebouwde omgeving om recreanten weg te lokken van de beschermde natuur.

5. Compensatie van bewoners

Het betrekken van bewoners bij de ontwikkeling van recreatieve voorzieningen is belangrijk. Zij zijn dan ook medegebruikers van de recreatieve en toeristische voorzieningen. Samen kan bekeken worden welke andere compenserende maatregelen, activiteiten en voorzieningen ontwikkeld zou kunnen worden voor de toenemende recreatieve druk. Agrariërs zouden de optie kunnen krijgen een deel van hun land om te vormen tot natuur en ten compensatie zouden zij een nieuwe recreatieve activiteit kunnen realiseren zoals een Bed & Breakfast waar zij alternatieve inkomsten uit kunnen halen. Initiatieven van recreatieondernemers en maatschappelijke organisaties vragen om een afgewogen planologische inpassing door gemeenten en eventueel ook de provincie.